

Kati Rapia ja Karri Laitinen

Bjarni Hinriksson käy kirjeenvaihtoa sarjakuvillaan

Bjarni Hinriksson on mies, joka käytännöllisesti katsoen keksi islantilaisen nykysarjakuvan. Hän perusti Reykjavikissä vuonna -90 ystäviensä kanssa GISP!-sarjakuvalehden, jonka viimeisin numero esittelee pohjoismaista sarjakuvaa. Bjarni saapuu toukokuussa Kemiin edustamaan GISP!in uusinta ja ehointa julkaisua.

Miten alunperin kiinnostuit sarjakuvista?

Olen aina lukenut paljon ja piennä varsinkin Aku Ankkaa. Myöhemmin löysin ranskalais-belgialaiset klassikot ja amerikkalaiset sarjakuvat. Nautin jo silloin piirtämisestä. Näen nuo lapsuusajan piirustukseni edelleen hyvin kerronnallisina, vaikka ei niitä ehkä voi sarjakuviksi kutsua. Sitten kyllästyin luke-

maan muiden tekemiä sarjakuvia ja päätin alkaa piirtämään niitä itse. Tein sarjakuvaa harvakseltaan ja huomasin, että jokainen juttu oli hicman parempi kuin edellinen. Lopulta minulla oli vakiuinen sarjakuva sanomalehdessä ja myöhemmin strippisarja viikkolehdes-

sä. Teininä menin Yhdysvaltoihin vaihto-oppilaaksi ja siellä menin kaiken kiinnostukseni kaikkiin amerikkalaisiin sarjakuviin, joita olin aikaisemmin lukenut. Sama tapahtui myöhemmin kun menin Ranskaan opiskelemaan, ranskalainen sarjakuva ei enää tuntunutkaan miltään.

Opiskelit Ranskassa Angoulemen sarjakuvakoulussa neljä vuotta. Miten päädyit sinne ja mitä sieltä jäi päällimmäiseksi mieleen?

Lukion jälkeen haeskelin sopivaa alaa itselleni ja päädyin Espanjaan kieltä oppimaan. Siellä lörmäsin lehteen nimeltä Madriz, josta tuli minulle sarjakuvalehtenä esikuva. Kotimatalla Espanjasta Islantiin kävin Angoulémessa läpäisemässä sarjakuvakoulun pääsykokeet.

Islannissa sarjakuvatilanne oli yhtä kuin nolla, joten hetken emmittäni lähdin Ranskaan. En halunnut jäädä Islantiin ja päätyä taidekouluun, jossa minusta olisi vaarassa tulla "oikea" taiteilija.

Odotin Angoulêmen koululta huomattavasti enemmän kuin mitä sieltä jäi käteen. Ei se silti ollut pettymys lopulta, aikani kului siihen, että yritin hädissäni selviytyä uuden kielen ja kulttuurin kanssa. Enemmän se oli ulkomaalaisena olemista ja yrityksiä löytää minulle sopivia työskentelyn lähtökoh-
tia. Sain muutamia todella hyviä ystäviä koulusta ja sen ulkopuolelta, joilta opin enemmän kuin professoreilta. Sarjakuvaosaston johtaja painotti opetuksessa oppilaidensa työllistymistä valitsemallaan alalla ja taiteelliset ilmaisut jäivät aika lailla varjoon. Loppujen lopuksi kukaan ei oikein jaksanut innostua professorin intentioista, oppilaat olivat melko vapaita tekemään mitä halusivat.

Muotoseikat oli hyödyllistä oppia ja oli hienoa kyetä omistautumaan sarjakuvalle neljäksi vuodeksi, mutta tuo ajanjakso sinänsä, muistona, on oikeastaan Angoulemen suurin anti. Sitä voi sitten muistella kaihoten kun islantilainen sarjakuva-autiomaan kuivaa kurkua.

Millainen sarjakuvakulttuuri Islannissa oli kun Gisp! tuli markkinoille?

Ainoat julkaistavat sarjakuvat olivat käännöksiä: supersankareita, ankoja ja muutamia muita. Parilla islantilaisella taiteilijalla oli strippejä sanomalehdissä, oli jokunen kokosivu sarjakuvakin, mutta siinä se sitten olikin. Ryhmä nuoria eri alojen taiteilijoita perusti underground-lehden, Bandormurin, jossa enimmäkseen esiteltiin tekijöidensä töitä. Yksi heistä, Omar Stefansson, on uusimmassa Gisp!:issäkin. Kun aloitimme, se ei ilmestynyt säännöllisesti eikä ilmesty vielääkään, mutta Gisp!istä tuli synonyymi islantilaiselle sarjakuvalle heti syntyessään.

Millainen on Gisp!-in julkaisupolitiikka? Onko se vuosien varrella vaihdellut?

Periaatteena on julkaista niin monen tekijän tuotoksia kuin mahdollista, jotta sarjakuva ilmaisumuotona saisi edes jonkinlaista jalansijaa Islannissa. Samalla haluamme kannustaa uusia tekijöitä. Kaikki tyylit suvaitaan ja vaikka suurin osa Gisp!in artisteista onkin nuoremman polven tekijöitä, on mukana myös muutama konkari. Alussa meitä oli seitsemän ihmistä Gisp!iä puuhauksessa, nykyään pääjoukko on kutistunut neljään, joista minä hoidan käytännössä juoksevat asiat ja piiskaan muita deadlineen tuntumassa tekemään jotain. Joskus olisi tehnyt mieli julkaista ainoastaan meidän itse tekemiä sarjoja, mutta jokin moraalinen pakko patistaa meitä Gisp!-in tekijöitä olemaan omituisen epäitsekkeitä ja ottamaan muutkin mukaan leikkeihin.

Unelmanani on aina ollut siirtyä vähitellen lehdestä sarjakuva-albumeihin, jotta tekijät voisivat keskittyä pidempiin tarinoin. Kiinnostusta vain ei ole ollut tekijöiden puolelta tarpeeksi tai lainkaan, tai albumin tekeminen on ollut taloudellisesti piirtäjille mahdotonta, en tiedä.

Millaiseksi povaat islantilaisen sarjakuvan tulevaisuutta?

Liian varhaista sanoa. Näyttää siltä, että kiinnostus on herännyt. Tiedän erään taiteilijan, joka on perustanut juuri ulkomaista käännössarjakuvaa julkaisevan "kirjakerhon", joka julkaissee myös kotimaista materiaalia silloin tällöin. Piirtäjiä olisi kyllä, mutta koko muu kustannuskenttä on jäsentymätön. Koska mikään kirjakauppa ei huoli sarjakuvia, kustantajat ja myyntikanavat puuttuvat. Islannissa arvostetaan kirjallisuutta erittäin paljon. Sarjakuva pitäisi jotenkin saada ujutettua osaksi kirjallista kulttuuria.

Omat sarjakuvasi ovat puoliksi omaelämäkerrallisia puoliksi jotain ihan muuta. Kerro työskentelystäsi ja siitä mikä saa sinut vastuksista huolimatta jatkamaan sarjakuvan tekemistä.

Käyn sarjakuvilla dialogia. Se on kuin kirjeiden kirjoittamista itseni ja muiden ihmisten välillä. Olen aina ajatellut, että minun vahvuuteni on tarinoissa. Ehkä se johtuu juuri kirjallisuuden dominanssista Islannissa. Kuvataiteet ovat paljon uudempi juttu ja piirustus on vasta viime aikoina saanut hitusen arvostusta osakseen.

Aloittaessani sarjakuvan tekemisen painotus oli huumoripuolella, mutta sittemmin tarinoistani tuli henkilökohtaisempia. Olen aina vaihdellut tyyliä ja aiheita, ehkä siksi, että en pysty keskittymään jatkuvasti pelkkiin sarjakuviin. Seuraan jotain polkua ja sitten täytyy pysähtyä, ja ehkä joskus myöhemmin löydän saman polun uudelleen. Joskus menee pitkäänkin, etten ehdi tekemään sarjakuvia, koska työni televisiossa graafisena suunnittelijana vie kaiken energian. Monet ulkopuoliset tekijät määräävät työskentelyäni sarjakuvan parissa ja rajoittavat sitä. Parasta on, kun voin työskennellä viikon toimistolla, viikon kotona piirtäen. Yritän elää niin, ettei minun tarvitse tienata elantoani sarjakuvillani. Tiesin jo varhain, ettei sarjakuva ole ammatti minulle, varsinkin kun en pidä siitä tavasta, jolla ammattimaisuus-sana liitettiin sarjakuviin Ranskassa ja Yhdysvalloissa.

Haluaisin kyllä keskittyä sarjakuviin jatkuvasti enemmän. Haluaisin nähdä työni sarjakuvapiirtäjänä lähempänä kirjailijan työtä kuin "kuva-ammattilaisena". Houkuttelevinta sarjakuvassa on juuri se, ettei se ole kuvaa

eikä tekstiä, vaan siinä kaksi kerronnan muotoa toimivat yhdessä hyvin monimutkaisella tavalla ja luovat jotain ihan uutta. Minulle sarjakuvat ovat kirjeitä, tai joskus runoja. Tarinani voivat syntyä jostain anekdootista, keskustelusta tai hyvin vahvasta kuvasta. Motivaatio ei ole koskaan ollut ongelma, päinvastoin olen motivoitunut liian monesta asiasta yhtä aikaa. Suurin osa mieleeni viidetoista vuoden aikana juolahtaneista ideoista on vielä piirtämättä. Mitä enemmän aikaa kuluu, sitä tärkeämmältä sarjakuva minulle tuntuu henkilökohtaisella tasolla. Unitarinat, joita olen aina silloin tällöin tehnyt viimeiset viisi vuotta, olivat ensin kokeiluja, ja ovat sitä vieläkin. Lähtökohtani on päästä irti loogisesta ja tietoisesta kerronnasta. **O**

